

РЕЗУЛТАТИ

от дейността на Работната група, сформирана със Заповед № РД-814/18.10.2023 г. на министъра на околната среда и водите относно въвеждане в законодателството на нови изисквания, свързани с ограничаването на неприятни миризми от промишлените инсталации, в изпълнение на т. 14.1.7. от Управленската програма

➤ **Работната група (РГ) обработи солиден обем информация по темите:**

- Проблеми с разпространение на неприятни миризми;
- Възможни подходи и начини за ограничаване разпространението на неприятните миризми;
- Конкретни примери и казуси от практиката, както и предприетите действия и решения при конкретния случай;

➤ **РГ направи проучване и анализ на нормативната уредба и практическия опит на страните от ЕС и други страни по отношение на установени специфични критерии за въздействие на миризмите, гранични стойности, методики за оценка, технически предложения и подходи за измерване на миризмите и законодателни решения.**

Преглед на методи за оценка на миризмите и техните приложения

- **Динамична олфактометрия;**
- **Химичен анализ (със спецификация или неспецифичен);**
- **Газова хроматография - олфактометрия (GC-O);**
- **Анализ за проследяване – единични газове;**
- **Инструментален мониторинг на миризмата чрез електронни носове;**
- **Теренна проверка;**
- **Полева олфактометрия;**
- **Гражданска наука;**

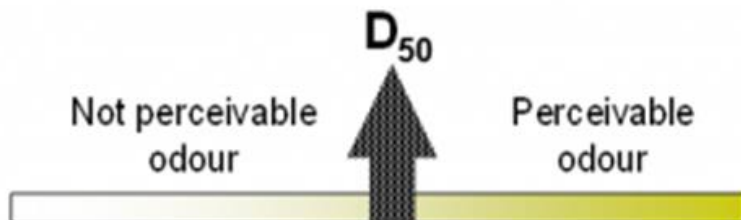
Методи за оценка на миризмите (1/8)

1) Динамична олфактометрия:

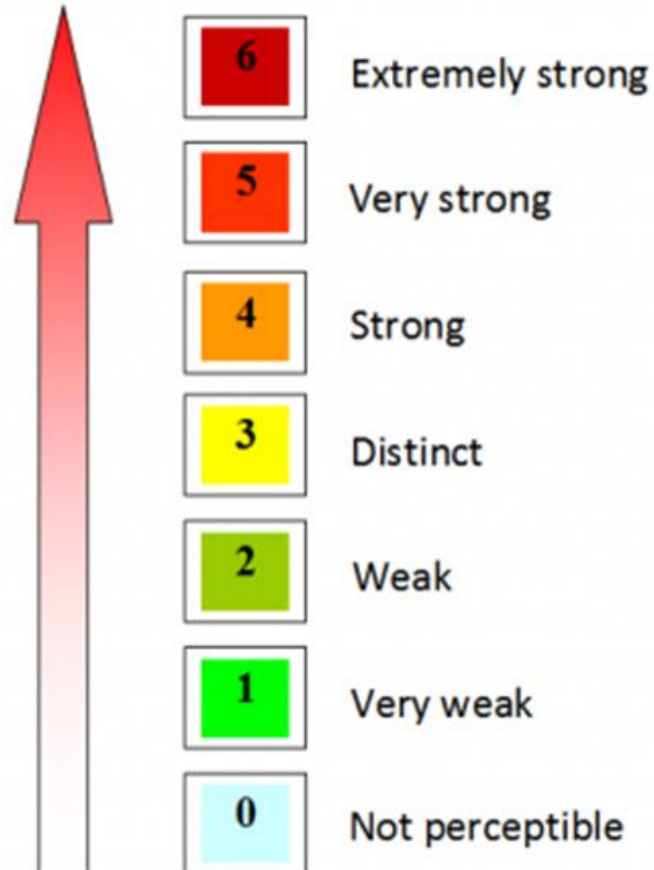
Odour concentration

ou_E/m^3 :

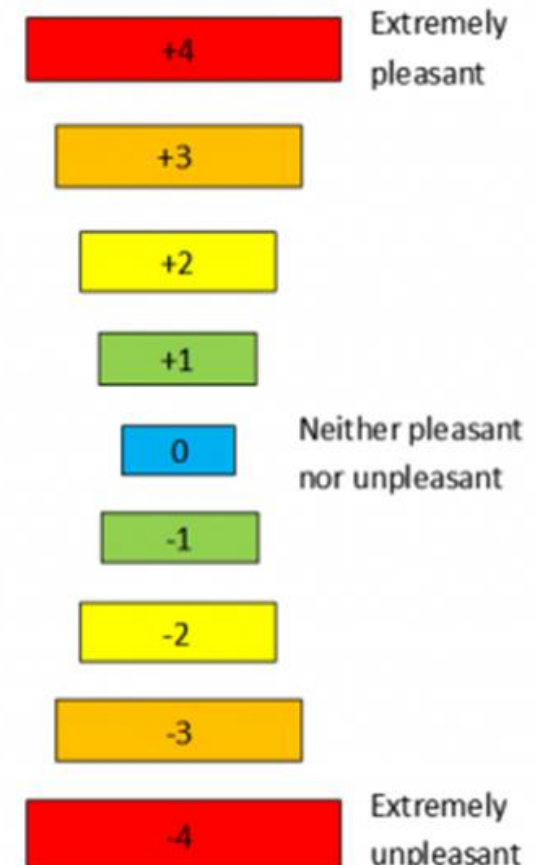
number of dilutions
required in order to bring
an odorous sample to its
odour detection
threshold concentration
(EN 13725:2003)

Odour intensity

Hedonic tone

Методи за оценка на миризмите (2/8)

2) Химичен анализ със спецификация

2.1. Химичен анализ със спецификация

2.2. Химичен анализ – неспецифичен

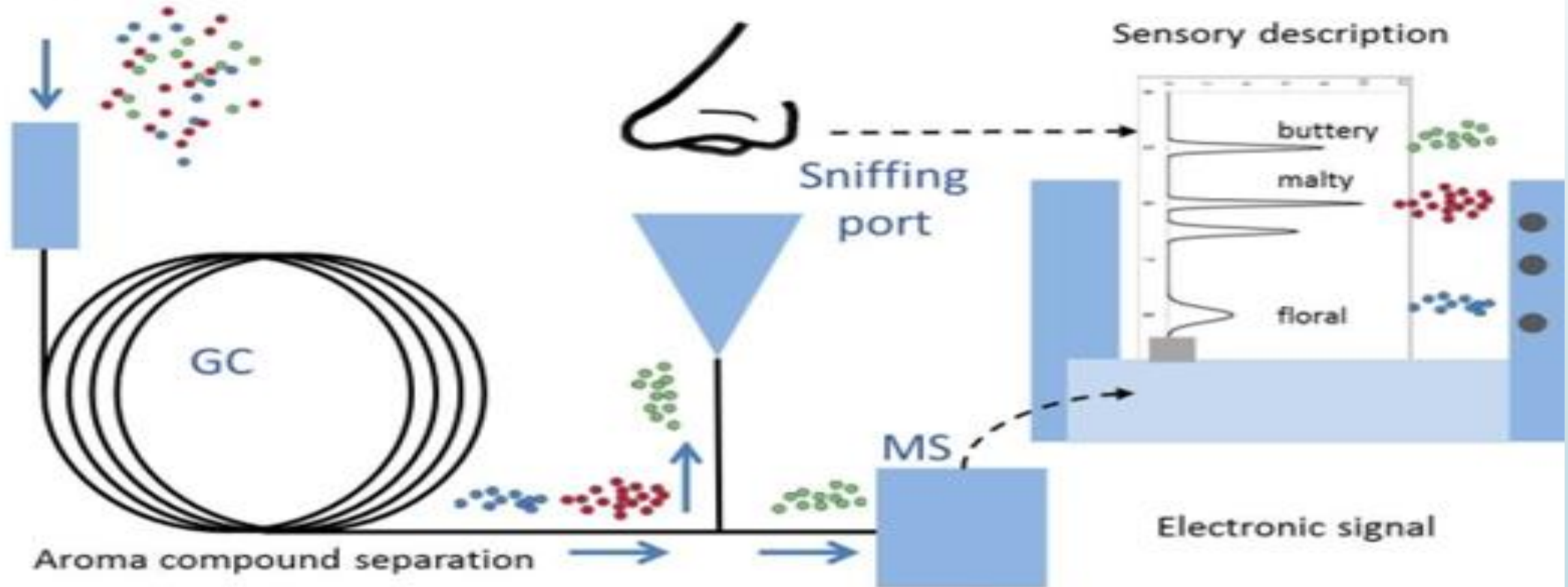

Методи за оценка на миризмите (3/8)

3) Газова хроматография-олфактометрия GC-O

aroma sample

detection of single aroma compounds and their odor characters

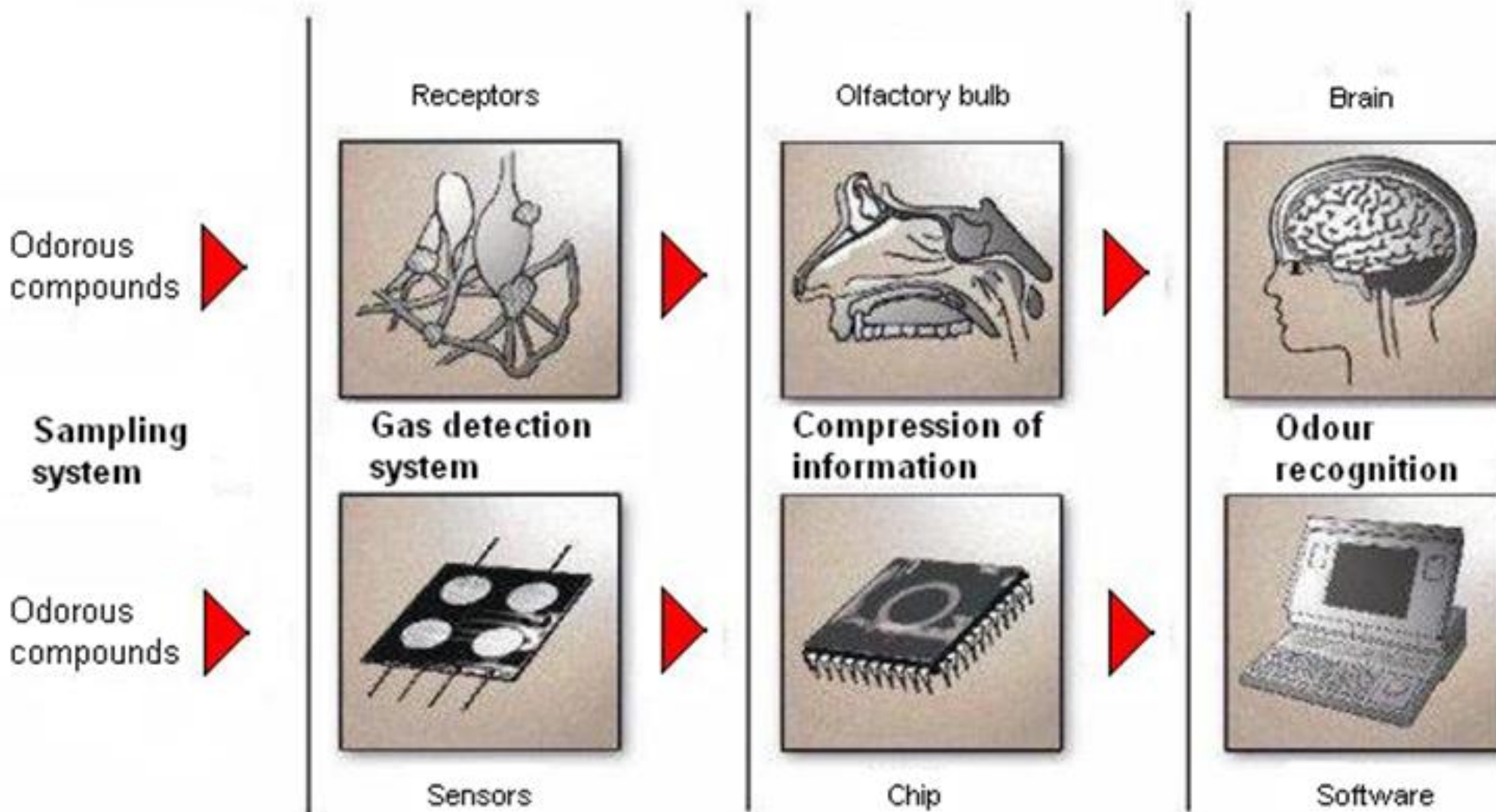
Методи за оценка на миризмите (4/8)

4) Химичен анализ - единични газове

Методи за оценка на миризмите (5/8)

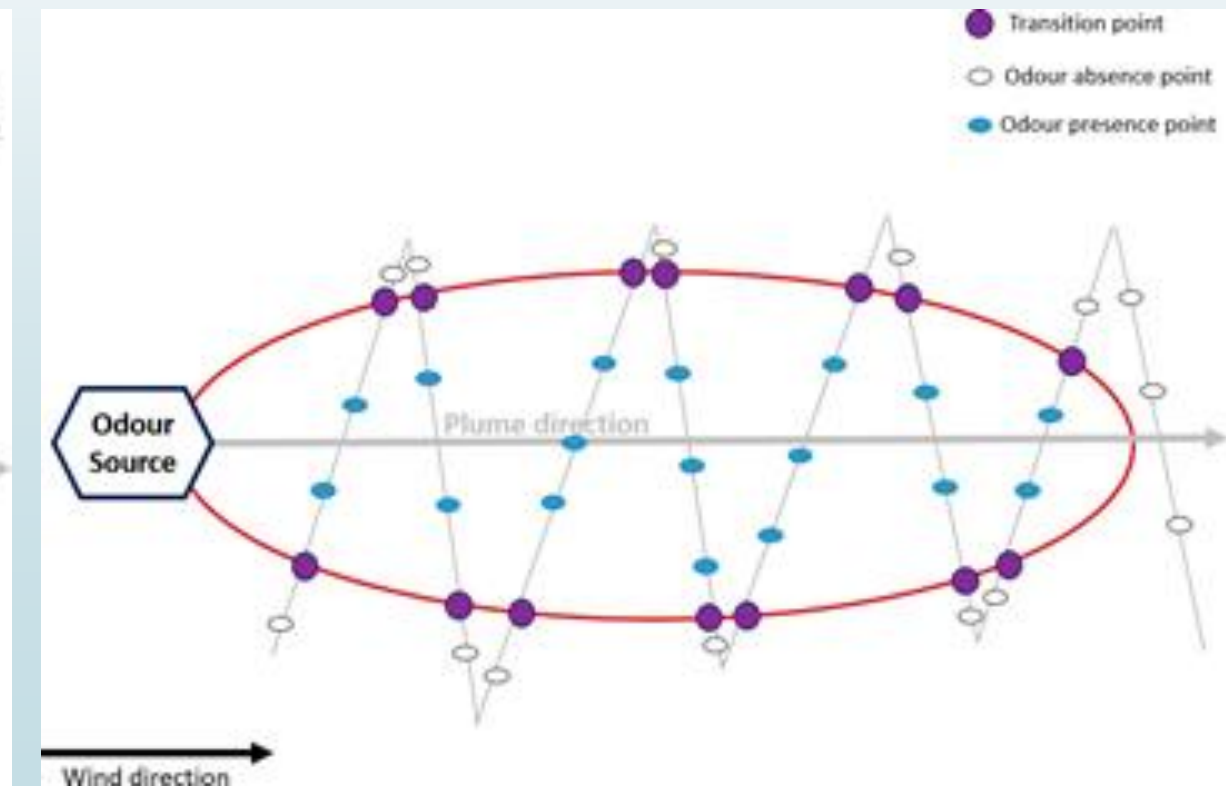
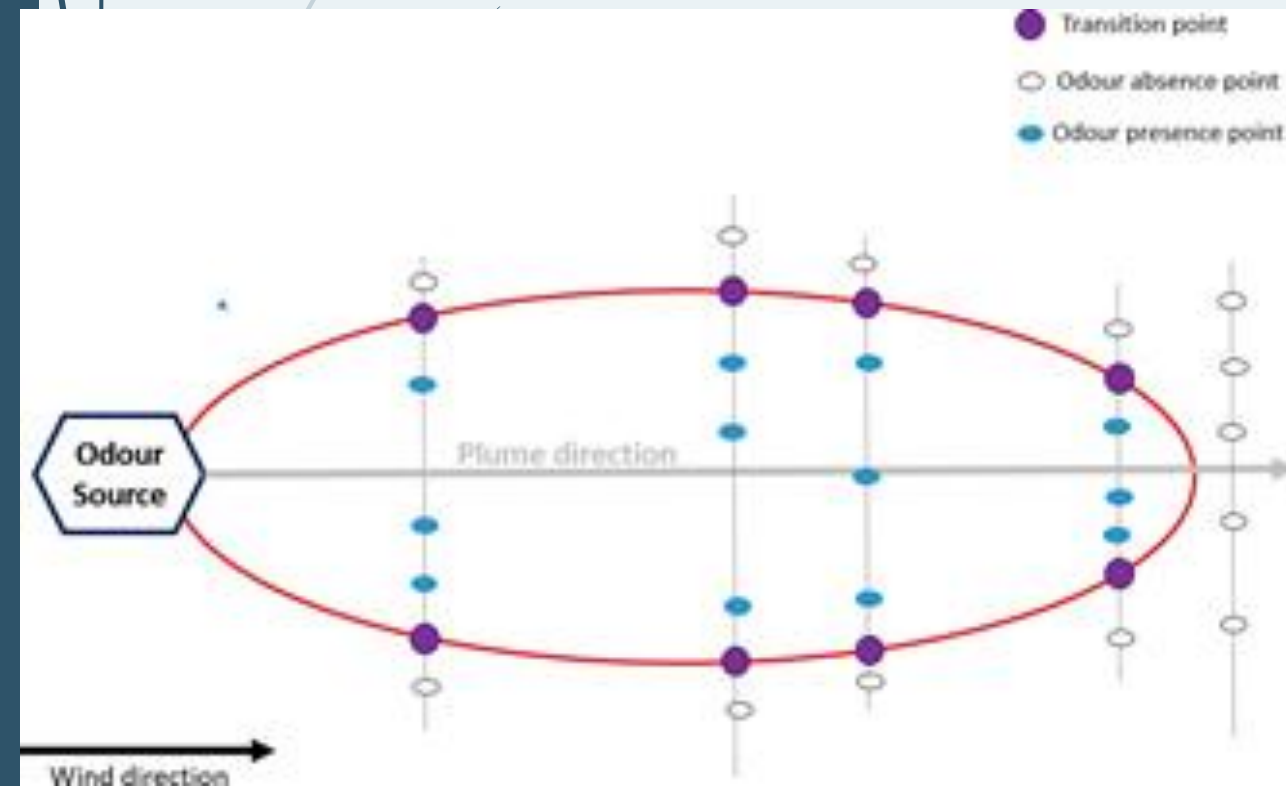
5) Инструментално наблюдение на миризмата (E-Noses)

Методи за оценка на миризмите (6/8)

6) Теренна проверка – два подхода:

- Метод на решетка
- Метод на струята

Методи за оценка на миризмите (7/8)

7) Полева олфактометрия

8) Гражданска наука

- Практика на обществено участие и сътрудничество в научни изследвания за увеличаване на научните познания.
- Чрез гражданската наука хората споделят и допринасят за мониторинг на данни и програми за събиране.

Основни положения при идентифициране на проблема и текущата ситуация в страната

- Автоматичните измервателни станции на ИАОС за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ) дават информация за определените от европейското и националното законодателство нива на основни атмосферни замърсители, но **не дават информация за интензивно миришещи вещества.**
- **В националното екологично законодателство няма поставени изисквания относно недопускане на неприятни миризми, с изключение на:**
 - чл. 58, т. 2 от *Закона за опазване на околната среда* (ЗООС) – **дейност свързана с образуване и/или третиране на отпадъци;**
 - чл. 40 и чл. 46 от Наредба №6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за **изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;**
 - чл. 7 от Наредба №4 от 5 април 2013 г. за условията и изискванията **за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;**
 - чл. 6 от Наредба №Н-4 от 2.06.2023 г. за условията и изискванията, на които трябва да отговарят **площадките за съхраняване или третиране на отпадъци, за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и за транспортиране на производствени и опасни отпадъци.**

Основни положения при идентифициране на проблема и текущата ситуация в страната

- ✓ **Изискването** за предоставяне на информация от оператори на инсталации, **относно емисии на интензивно миришещи вещества във въздуха** е посочено в т. 5.4. от Методика за попълване на Заявление за издаване на комплексни разрешителни (КР)...
- **За нова инсталация се представя:**
 - ✓ Подробно описание на очакваните източници на интензивно миришещи вещества в атмосферния въздух и очакваните вредни вещества;
 - ✓ Планираните мерки за предотвратяване/отстраняване емисиите на интензивно миришещи вещества, генерирани от дейностите на площадката;
 - ✓ Генплан на площадката с обозначено местоположението на всеки планиран потенциален източник на емисии на интензивно миришещи вещества.

Основни положения при идентифициране на проблема и текущата ситуация в страната

➤ За **действаща** инсталация се представя:

- ✓ Подробно описание на установените източници на интензивно миришещи вещества в атмосферния въздух и изпусканите вредни вещества;
- ✓ Генплан на площадката с местоположението на всеки установен/потенциален източник на емисии на интензивно миришещи вещества;
- ✓ Описание на прилаганите мерки за предотвратяване/отстраняване емисиите на интензивно миришещи вещества, генерирани от дейностите на площадката;
- ✓ Информация относно получени оплаквания за миризми от живущите около площадката, оценка на веществата, предизвикали оплакванията и предприетите действия за предотвратяване и контрол на тези емисии;
- ✓ Оценка за необходимостта от изпълнение на допълнителни мерки за предотвратяването/намаляването на емисии на интензивно миришещи вещества.
- ✓ Описват се планирани мерки за предотвратяването им при необходимост.

Основни положения при идентифициране на проблема и текущата ситуация в страната

- **Основни условия** в комплексните разрешителни:

Условие 9.4. Интензивно миришещи вещества.

- Условие 9.4.1. Притежателят на настоящото разрешително да извършва всички дейности на площадката по начин, недопускащ разпространението на миризми извън границите на производствената площадка.
 - Условие 9.4.2. При получени оплаквания за миризми, притежателят на настоящото разрешително да предприеме незабавни действия за идентифициране на причините за появата им и мерки за предотвратяване/отстраняване на емисиите на интензивно миришещи вещества, генерирани от дейностите на площадката.
 - Условие 9.4.3. Притежателят на настоящото разрешително да прилага инструкция за периодична оценка на спазването на мерките за предотвратяване/отстраняване емисиите на интензивно миришещи вещества.”.
- **Допълнителни условия (КР)** за интензивно миришещи вещества във връзка с влезли сила Решения за изпълнение на ЕК за формулиране на **заключения за най-добри налични техники (НДНТ)**. В част от решенията се изисква **прилагане на план за управление на миризмите (ПУМ)**, с цел да бъдат предотвратени или, където това не е приложимо, да се намали мирисът от дадена инсталацията.

Преглед на нормативната уредба и регулация в държави от ЕС

Отделни подходи:

- Сравняване на статистическите данни за концентрацията на миризми в атмосферния въздух и отделните химични вещества с критериите за въздействие (**стандарт за максимално въздействие**);
- Използване на фиксирани и променливи разстояния на разделяне (**стандарт за разстояния на разделяне**);
- Максимална норма на емисиите за смеси от миризми и отделни химични видове (**стандарт за максимални емисии**);
- Брой получени жалби или ниво на дразнене, определено чрез проучвания на общността (**стандарт за максимално дразнене**);
- Изискване за използване на най-добрите налични технологии (НДНТ) за минимизиране на емисиите на миризми (**технологичен стандарт**).

! Сравнението на статистическите данни за концентрацията на миризми, прогнозирани чрез модел, с критериите за въздействие на миризмите (OIC) е определено като един от най-често използваните инструменти от регулаторните органи за оценка на риска от въздействие на миризмите при оценките на етапа на планиране, а също така се използва за информиране на оценката на въздействието на съществуващите съоръжения върху миризмите.

Преглед на нормативната уредба и регулация в държави от ЕС

- Една от най-често използваните техники за оценка на въздействието => емисионните норми на миризми, дадени чрез концентрацията на миризми, умножена по обема на източника, и симулация на топографски и метеорологични данни за обекта, за да се оцени разреждането на миризмите в околната среда с помощта на дисперсионно моделиране.
- В повечето страни се използват европейските единици за миризма на час на кубичен метър (ouE/m^3), за да се разграничат концентрациите на миризми, определени от европейския стандарт EN 13725:2022 и други стандарти.
- Стандартът EN 13725:2022 се използва широко в целия свят като референтен метод за определяне на концентрацията на миризми чрез олфактометрия с динамично разреждане, докато някои юрисдикции са приели други стандарти.

Преглед на нормативната уредба и регулация в държави от ЕС

□ **Австрия** - няма разпоредби на национално ниво

- ✓ Австрия няма специфични разпоредби за миризмата, но по отношение на миризма, причиняваща неудобство, има „регулация“ в качествено отношение (напр. неприемлива миризма не е разрешена).
- ✓ В Австрия има насоки за целеви стойности за спа/курортни зони - за вероятност за превишаване 3% за концентрация на миризма от 1 ouE/m³ (подобно на Германия).

□ **Белгия** – има законодателство на национално и на регионално ниво

- ✓ Различните региони имат своите специфики.
- ✓ Контролът на миризмите до голяма степен се основава на инспекции на място – PLUME метод, съгласно EN 16841-2.
- ✓ Най-често използваното моделиране на дисперсията на миризмата варира от един регион до друг: моделът ADMS се използва във Валония, а IMPACT модел - във Фландрия.
- ✓ По-конкретно са предвидени разпоредби за инсталациите за компостиране, включително необходимостта от провеждане на проучване за моделиране на разсейването.

Преглед на нормативната уредба и регулация в държави от ЕС

Белгия

- ✓ За дейностите в животновъдството класифицирането на животновъдните сгради като клас 1, 2 или 3 е функция от вида на животните, броя на животните и **разстоянието между животновъдната сграда и жилищната зона.** Изчисляването на минималните разстояния между животновъдните сгради и жилищните сгради се извършва по методика и е предложена като проект за насоки на правителството на Валония.
- ✓ Във Фландрия има въведени изисквания за **кланици, ПСОВ, предприятия за асфалт и др.**
- ✓ Съществуват редица секторни разпоредби в областта на околната среда, които могат пряко или косвено да предвиждат мерки за намаляване на миризмите, а **общините имат правомощия да създават местни политики за миризмите.**

Преглед на нормативната уредба и регулация в държави от ЕС

- **Германия – има уредба на национално ниво**
- ✓ Специфична национална уредба - **Насоки за миризмата в атмосферния въздух** (Guideline on Odour in Ambient Air/GOAA), която определя критерии за защита срещу неприятни миризми (произтичащи от промишлени и животновъдни съоръжения).
- ✓ **Критериите за оценка се определят от общата експозиция на миризми (EXPtot)**, която се основава на стойността на съществуващото излагане на миризма и очакваното допълнително излагане на миризма. Като правило, излагането на миризма се класифицира като сериозно неудобство, ако общото излагане на миризма (EXPtot) надвишава регулаторната гранична стойност на експозиция (EXPlim), определена, както следва:
 - **Жилищни и смесени зони: 0,25 ouE/m³ на 90-ия персентил;**
 - **Търговски, промишлени, селскостопански площи: 0,25 ouE/m³ на 85-ия персентил.**

Преглед на нормативната уредба и регулация в държави от ЕС

Унгария – има законодателство на национално ниво

- ✓ Дефиниция на емисиите на миризми: замърсител на въздуха или смес от вещества с ефект на миризма, който не се характеризира ясно от неговите компоненти и което е неприемливо за околната среда и пречи на използването на засегнатата зона по предназначение.
- ✓ Регионалните органи по околна среда определят размера на защитната зона в комплексното разрешително или разрешителното за използване при отчитане на най-високия капацитет на работа и неблагоприятни условия на разпространение (особено преобладаващата посока на вятъра, метеорологични условия), като се вземат предвид топографията, защитните елементи, и др., на разстояние най-малко 300 и не повече от 1000 метра от границата на източника на замърсител на въздуха.

Преглед на нормативната уредба и регулация в държави от ЕС

- **Италия** - няма национална нормативна база, но има няколко регионални закона
 - ✓ Правителството модифицира италианския национален регламент за околната среда, **давайки на някои региони и провинции правото да въведат свои собствени наредби** и определя как трябва да се управляват емисиите на миризми и проблемите със замърсяването и с миризмите.
 - ✓ Такива правила са въвели Пулия, Ломбардия и Тренто. Например, в Пулия е въведено регулиране, базирано на аналитичен подход за измерване на „граничната концентрация“ на 40 различни химични съединения, всеки с помощта на специфична аналитична техника. **Този комплексен подход фиксира граници на концентрация на миризми по отношение на 2 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ за точкови източници и 300 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ за източници на дифузно излъчване.**

Преглед на нормативната уредба и регулация в държави от ЕС

- **Нидерландия - има специфично законодателство относно миризмите само за животновъдството**
 - ✓ Всеобхватен регламент за миризми, базиран на IPPC директива.
 - ✓ Действа специфично законодателство за миризмите само от животновъдния сектор.
 - ✓ За всички останали сектори, обхванати от IPPC директивата, действа общо законодателство за защита срещу неприятни миризми.
 - ✓ Нидерландия прилага уникална процедура, която включва определяне на концентрацията на миризмата (в ouE/m^3), свързана със стойността на хедонистичния тон (H), която представлява съотношение между надпраговата концентрация на миризмата и степента на (не)удоволствие.

Преглед на нормативната уредба и регулация в държави от ЕС

- ❑ **Ирландия – няма специално национално законодателство**
- ✓ Агенцията за опазване на околната среда на Ирландия е издала насоки, които могат да ползват лицензираните инсталации по IPPC директивата за оценка на миризмите.
- ✓ РГ извърши преглед на „Ръководна бележка за емисиите на миризми“ (Ръководна бележка за въздуха AG9) на Агенция по околна среда на Ирландия. Документът определя препоръчителни подходи за разработване на планове за управление на миризмата, стратегии за намаляване на миризмата и програми за изпитване и трябва да позволи подобрена последователност и надеждност при справяне с миризмата в промишлени съоръжения и съоръжения за отпадъци, които се изискват в Решенията за прилагане на НДНТ.

! Изводът в разглеждания документ, е че Планът за управление на миризмата (ПУМ) е основен инструмент за предотвратяване, справяне с миризмата и контролирането и в промишлено съоръжение или съоръжение за отпадъци.

- ❑ **Испания, Гърция и Португалия - няма национален или регионален закон**

Становища: Министерство на здравеопазването

- „...За осигуряване на необходимата превантивна здравна защита са необходими промени и в съответното законодателството свързано с устройството на територията, изразяващи се в следните насоки:
- ✓ Да се въведе етапност в процедурите по ЕО и ОВОС като първо от съответните компетентни органи по опазване на околната среда и водите (БД, РИОСВ и МОСВ) се изрази становище относно степента на очаквания риск за околната среда и възможността за надвишаване на екологичните норми за факторите на околната среда и на следващ етап на базата на докладите по ЕО и ОВОС и на изготвени становища от компетентни органи по опазване на околната среда и водите и други компетентни органи, в зависимост от инвестиционното предложение, да се изисква становище и от здравните власти по отношение здравния риск.
- ✓ Въвеждане на образователни изисквания и минимални години трудов стаж за експертите, които могат да изготвят информация за преценяване необходимостта от ЕО или ОВОС, както и на докладите по ЕО и ОВОС.

Становища: Министерство на здравеопазването

- Ясно формулиране на коригиращите административни мерки при констатиране в процеса на експлоатация, че направените заключения в докладите по ОВОС са били неправилни, неточни или подвеждащи, включително въвеждане на изискване на преустановяване експлоатацията на обекта и отнемане на предоставеното в предварителния контрол разрешение за експлоатация при наличие на системни нарушения. Въвеждане на количествено измерение на термина „системно емисионно нарушение“. Това предполага и подобряване на контрола по отношение изпълнението от възложителя на всички условия и препоръки, заложи в докладите за ЕО и ОВОС и решенията по тях, и на възможностите за налагане на санкции от страна на контролиращите органи при неизпълнение на условията и препоръките, вкл. и спиране временно (до изпълнение на изискванията) или за постоянно (при неизпълнение на изискванията или ако се установи, че дори и при изпълнението им обектите продължават да отделят наднормени вредности в околната и жизнената среда, независимо, че докладите за ОВОС или ЕО са доказвали друго).
- Да се въведе в законодателството възможността за определен тип обекти изготвянето на докладите по ОВОС да бъде задължение на създадена или определена за целта държавна структура, или с посредничеството на държавата при избор на изпълнител, с цел избягване на съмнения за зависимост и въздействие от страна на възложителите на инвестиционните намерения.
- Да се извършат промени в Закона за устройство на територията, които да позволят издаването на нова наредба, която да прилага изисквания за планиране изграждането на инвестиционни предложения за промишлени инсталации и да съобразява тяхното местоположение и отстоянието на същите от населени места, тяхното струпване, географски особености на района и обичайни метеорологични особености, което е пряко свързано с устройство на урбанизираните територии.

Становища: Министерство на здравеопазването

- По отношение на Наредба за здравните изисквания към урбанизираните територии, ни уведомяват, че Министерство на регионалното развитие и благоустройството изрази категоричното си несъгласие с издаването на такъв нормативен акт.
- В допълнение ни информират, че от 01.06.1999 г., след приетите законови промени, Министерство на здравеопазването и неговите структури нямат правомощия по отношение на производствените предприятия на територията на страната, с малки изключения, и в тази връзка не са запознати с новите промишлени инсталации и техните мощности, технологичния им процес, техническите средства за постигане на нормите на екологичното законодателство и т.н. В тази връзка не биха могли да мотивират отстояния на промишлени инсталации до населените места. Допълнителен рестриктивен фактор от вътреселищно естество е нормативно регламентираното и силно разпространено общо градоустройствено планиране с територии от разновидност "предимно производствена зона" (Пп)“, в която зона е допустимо непосредствено съседство на промишлени обекти с жилищни сгради, лечебни заведения, общежития, хотели и др. При тези нови нормативни условия, логичната граница отвъд която промишленият обект не следва да замърсява и да упражнява вредно екологично и здравно въздействие в жизнената среда, вкл. с газови емисии и в частност с миризми, се явява териториалната (кадастралната) граница на промишления обект.

Работната група за становището на МЗ

По отношение становището на МЗ следва да се има предвид следното:

- Във връзка с предложението за етапност на процедурите, обръщаме внимание, че в действащото към момента законодателство по ЕО и ОВОС е налице етапност, като компетентните органи дават становище на всеки един от етапите. Искането за произнасяне първо по отношение на въздействието върху околната среда, а след това по отношение риска за човешкото здраве ще доведе до излишно забавяне на процедурите, а от там на цялостния инвестиционен процес. Считаме, че становищата, получени от дирекциите в МОСВ по компонентите и факторите на околната среда и други компетентни органи не биха допринесат за крайното становище на МЗ. В докладите по ОВОС има заключения, свързани с риска за човешкото здраве и от органите на МЗ се изисква становище по отношение на тях и в рамките на компетенциите им.
- Изискванията докладите да се разработват от независими експерти е съгласно Европейското законодателство и са въведени в чл. 83 от ЗООС. Там са разписани образователните - квалификационни изисквания за ръководителя и колектива от експерти. Също така е въведена и административнонаказателна отговорност за член или ръководител на колектив, който е дал заключение в нарушение на принципите за предотвратяване на риска за човешкото здраве.
- Освен това в ЗООС са предвидени както принудителни административни мерки, така и санкции за нарушения на условия или мерки от решенията по ОВОС.

Становища: Министерство на регионалното развитие и благоустройството

- „...С изменения в *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда* и *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми*, приети с Постановление №337 от 30.12.2010 г. на Министерския съвет (обн., ДВ, бр. 3 от 11.01.2011 г.), е създадена нормативна възможност за произнасяне по компетентност на органите на Министерството на здравеопазването чрез становища на различните етапи от процедурата по оценка на въздействието върху околната среда за инвестиционни предложения и по екологична оценка на планове и програми. Тези становища са съобразени с компетенциите на органите на МЗ като са регламентирани да бъдат по отношение на степента на значимост на въздействието и риска за човешкото здраве. Оценката на здравния риск става част от процедурите по реда на глава шеста на ЗООС и подзаконовите нормативни актове, касаещи ОВОС и ЕО на инвестиционни предложения/планове/програми. Съгласно разпоредбите на чл. 7, ал. 2, т. 2 и чл. 14, ал. 2, т. 1 от Наредбата за ОВОС, както и чл. 13, ал. 1 и чл. 20, ал. 3 от Наредбата за ЕО, се провеждат консултации със специализираните компетентни органи на МЗ по отношение на степента на значимост на въздействието и риска върху човешкото здраве. Посочените разпоредби регламентират ролята на органите на държавния здравен контрол (както на регионално, така и на национално ниво), които чрез своите становища участват в различните етапи на процедурите по ОВОС и ЕО. **Становищата на МЗ/РЗИ са определящи за характера на постановяваните административни актове по ОВОС и ЕО, респективно за одобряване разрешаването на инвестиционните предложения, плановете и програмите.**

Становища: Министерство на регионалното развитие и благоустройството

- С §4 и §5 от Предходни и заключителни разпоредби на **Постановление № 337 от 30.12.2010 г.** на Министерския съвет (обн., ДВ, бр. 3 от 11.01.2011 г.), изрично е регламентирано, че в **срок до 6 и съответно до 3 месеца** от влизане в сила на постановлението, **министърът на здравеопазването**, съгласувано с министъра на околната среда и водите, **одобрява критериите** по чл. 14, ал. 5, т. 2 и чл. 25, ал. 4 от Наредбата за ЕО, както и по чл. 8, ал. 3, т. 2 и по чл. 14, ал. 2, т. 4 от Наредбата за ОВОС. След влизане в сила на посочените промени в Наредбата за ОВОС, респективно в Наредбата за ЕО (обн., ДВ, бр. 3 от 11.01.2011 г.), вкл. след отмяната на Наредба №7 от 1992 г. (обн., ДВ, бр. 38 от 17.05.2011 г.), **не са предприети стъпки от МЗ за изготвяне на критерии по цитираните по-горе разпоредби.**
- С изменения в Наредбата по ОВОС и Наредбата за ЕО, приети с **Постановление № 336** на Министерския съвет (обн., ДВ, бр. 3 от 05.01.2018 г.) по предложение на МЗ е променен подхода при оценка на здравния риск в процедурите по ОВОС и ЕО, като с тази промяна формално **отпадат изискванията за критерии**, въз основа на които МЗ/РЗИ да се основават в своите становища по компетентност при оценка на здравния риск в процедурите по ОВОС/ЕО. Посочват, че от МОСВ изрично е подчертавано, че промените в текстовете на Наредбите за ОВОС и ЕО **не отменят нормативно определените изисквания за изразяване на мотивирани становища от МЗ/РЗИ**, които се изготвят от експерти със съответните компетенции в областта на човешкото здраве, като това предполага също така, че тези становища се изразяват при съобразяване на относими в това отношение критерии независимо, че такива формално не са упоменати в двете наредби.

Становища: Министерство на регионалното развитие и благоустройството

- В становището си МРРБ, посочва че многократно е изразявало становище, че определянето на изисквания и въвеждането на норми за осигуряване на здравна защита на селищната среда и прилежащата ѝ територия и определяне на хигиенно-защитни зони следва **да се регламентира с подзаконов акт по Закона за здравето от органите за здравен контрол**, тъй като е свързано с определяне на критерии за оценка на очаквано въздействие и възникване на риск за човешкото здраве.
- В тази връзка със Заповед №РД-02-195/09.12.2021 г. на заместник-министъра на здравеопазването е сформирана работната група, работата на която следва да бъде възобновена или да бъде формирана нова със задача да изготви проект на **наредба за определянето на изисквания и въвеждането на норми за осигуряване на здравна защита на селищната среда и прилежащата ѝ територия и определяне на хигиенно-защитни зони.**

Заклучения на РГ

- ✓ За голяма част от обществото, проблемът с миризмите се отъждествява често като проблем с качеството на атмосферния въздух, което твърдение не се подкрепя от членовете на РГ.
- ✓ Въз основа на действащото в момента европейско и национално законодателство, както и на натрупания опит, се споделя мнението, че проблемът с интензивно миришещите вещества не може да бъде разглеждан като проблем, свързан само с качеството на атмосферния въздух и следва да се прави разлика. Миризмите в околния въздух често могат да се дължат само на малки следи от тези химикали, появяващи се периодично.
- **Създаването на нормативна уредба, в която да бъдат конкретно разписани отговорностите и процедурите по осъществяване на контрол от страна на всяка една институция, имаща отношение към проблемите с миризмите (МОСВ, МЗ, МРРБ, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на земеделието, общини), е в основата на адресирането на проблема на държавно ниво.**

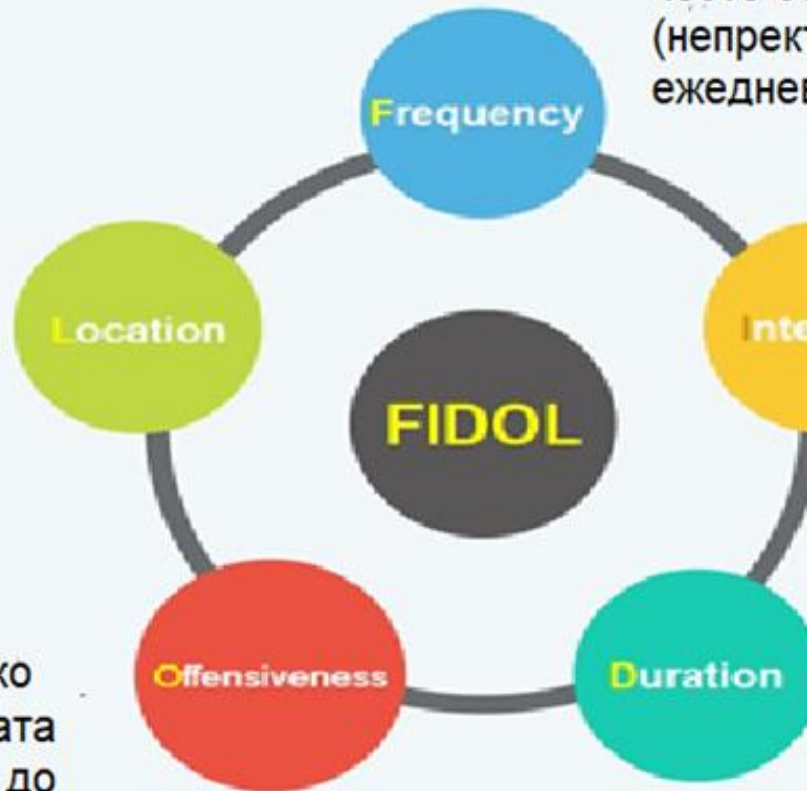
Заклучения на РГ

- ✓ Трябва да се предложи подходящ метод за оценка на миризмата чрез използване на факторите FIDOL (честота, интензивност, продължителност, чувствителност и местоположение/рецептор).

FIDOL ФАКТОРИ

Местоположение – къде се усеща миризмата (жилищен, бизнес, крайпътен район, зона за развлечения)?

Неприятност на миризмата – колко приятна е миризмата (от много приятна до много неприятна)?

Честота на излагане – колко често се открива миризмата (непрекъснато, периодично, ежедневно, рядко)?

Интензивност на миризмата – колко силна е миризмата (варираща от много слаба до изключително силна)?

Продължителност на експозицията – колко време трае експозицията (секунди, минути, часове)?

ПРЕДЛОЖЕНИЯ на РГ

А. Действия с превантивен характер (изменения в нормативната уредба):

Промени в **Закона за здравето**, които да осигурят законова делегация за издаването на подзаконова нормативна уредба:

- Издаване на **Наредба към Закона за здравето** за определяне на възможните въздействия на миризмите върху здравето на населението, методите и специфичните критерии за оценка на въздействието на миризмите, определянето на изисквания и въвеждането на норми за осигуряване на здравна защита на селищната среда и прилежащата ѝ територия и определяне на хигиенно-защитни зони.
- Да се разработи **Ръководство за моделирана на миризма**, в т. ч. дефиниране на терминът „неприятна миризма“, списъкът с дескриптори на миризми и подходи за измерване, преглед на естеството и праговете на миризми, отчитане на неприятната миризма в насоките за моделиране, подход за справяне с множество източници на миризма и др. Дефиниции за определяне на честота на миризмата, интензивност, концентрация, характер, качество, неприятност, продължителност, чувствителност и местоположение/рецептор. Разликите между експозиция, раздразнение и неудобство трябва да бъдат обяснени с по-точни термини и да им се даде съответна оценка.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ на РГ

- Да се инициира промяна в устройствено планиране на инвестиционните предложения, които да осигурят законова делегация за издаването на Наредба (на министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите), която да прилага изисквания за планиране изграждането на инвестиционни предложения за промишлени инсталации и да съобразява тяхното местоположение и отстоянието на същите от населени места, тяхното струпване, географски особености на района и обичайни метеорологични особености. Или промяна на **НАРЕДБА №7 от 22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони.**

Изменения в законодателството по опазване на околната среда след приемането на изменения в нормативната уредба от компетенциите на МЗ и МРРБ, може да се пристъпи към промяна в Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда с цел:

- изрично включване на миризмите като фактор, който да бъде обследван в рамките на процедурата, като съображения относно вероятността при дадената дейност да бъдат изпускани миризми бъдат включени в доклада и съответно да се изисква подробно и мотивирано становище от здравните власти. При това следва за се вземат предвид всички известни относими фактори (вкл. местоположение на инсталацията, релеф, близост до чувствителни рецептори и т.н.).
- включване на изисквания за разширяване на обхвата на докладите по ОВОС, с включване към раздела за въздействие на инвестиционното предложение върху населението и човешкото здраве (по чл. 96, ал.1, т. 4 от ЗООС) на оценка на въздействието на миризмите, които се очаква да се излъчват от дейността;

ПРЕДЛОЖЕНИЯ на РГ

- **разписване на задължителни минимални реквизити на становищата, предоставяни от МЗ/РЗИ в процедурите по ОВОС по отношение оценката на здравния риск и въздействието на неприятните миризми.** В тази насока, би могло да се изисква в становищата от РЗИ конкретно посочване доколко неприятните миризми от конкретно ИП ще имат отражение върху населението от урбанизираните територии. В текста на исканите становище от здравните органи, в процедурата по реда на Наредбата за ОВОС/ЕО да се изисква изрично информация относно степента на значимост на въздействието и риска за човешкото здраве, включително очакваните неприятни миризми и въздействието им върху гражданите и човешкото здраве;
- **промяна при необходимост на образците на уведомления и искания, подавани от възложителите към компетентния орган (МОСВ/РИОСВ);**

По отношение на процедурата по издаване на КР:

- **Да се заложи изискване за изготвяне, изпълнение и редовен преглед на план за управление на миризмите (ПУМ) за всички инсталации.**

ПУМ е основен инструмент за предотвратяване, справяне с интензивно миришещите вещества и контролиране на миризмата в промишлено съоръжение или съоръжение за отпадъци. Форматът на ПУМ трябва да предоставя достатъчно подробности, за да позволи на операторите и персонала по поддръжката ясно да разберат оперативните процедури за нормални и необичайни условия в съоръжението.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ на РГ

Прави се преглед поне веднъж годишно от мениджмънта, за да се увери, че ПУМ работи ефективно

Политика

Очертават се планирането и графика на всеки етап от ПУМ

Преглед от мениджмънта

ПУМ модел

Планиране

Изпълнява се график с коригиращи действия от ръководството на обекта

Проверка и корекция

Изпълнение

ПУМ се изпълнява поетапно с фокус върху високорисковите зони като приоритет

ПРЕДЛОЖЕНИЯ на РГ

Принцип на плана за управление на миризмите:

ПРЕДЛОЖЕНИЯ на РГ

- **Разработване и прилагане на ръководство**, което да предостави възможност за единен подход за разработване на ПУМ, стратегии и програми за намаляване на миризмите при идентични и сходни промишлени производства и дейности.

От РГ е разработен проект на Ръководство за действие при интензивно миришещи вещества.

В законодателството да се даде възможност да се изисква разработване и прилагане на ПУМ и за обекти, които не са задължени да притежават комплексно разрешително.

- **По отношение на най-добрите налични техники (НДНТ):**

Да се обсъдят и предложат **допълнителни условия при издаването/преразглеждането на КР и прилаганите НДНТ**, предвид обстоятелството, че НДНТ не са нито предписващи, нито изчерпателни. Те не отчитат местните условия, така че прилагането им не освобождава разрешителните органи на държавите от задължението да правят преценки за конкретния обект. Това означава, че по време на процедурата за издаване на разрешителни, отговорният орган трябва да вземе предвид цялата информация, предоставена от НДНТ, включително заявлението на оператора и местните условия, за да определи конкретни условия по разрешителното.

- **Създаване на правомощие за органите на местно самоуправление и местна администрация да определят мерки на територията на съответната община.**

ПРЕДЛОЖЕНИЯ на РГ

- По отношение разрешаването на експлоатацията на нови инсталации или при планирани промени в съществуващите – преглед на процедурите, които предхождат узаконяването на едно инвестиционно предложение, с цел да се установят изисквания във връзка с емисиите за миризми. Тези процедури следва да гарантират, че по отношение на дадена инсталация са избрани и наложени именно такива мерки, които гарантират недопускане разпространяването на миризми извън границите на площадката, на която се намира инсталацията.

Контролни мерки:

- Чрез законодателните промени да се засилят правомощията на съответните контролни органи с цел ограничаването на неприятни миризми от промишлените инсталации при осъществяването на превантивния, текущ и последващ контрол.
- При наличие на интензивно миришещи вещества, емитирани в работна среда да бъдат регламентирани функциите по осъществяване на контрол върху дейността на службите по трудова медицина и/или структурите към Министерство на труда и социалната политика и/или структурите към Министерство на здравеопазването.
- След промяна в законодателството, следва да се осигурят средства за прилагане на методите за оценка на миризмите.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ на РГ

Действия със **санкционен** характер:

Да се подготвят законови промени, които да създадат законова делегация за издаване на единна/обща **Методика за установяване разпространението на неприятни миризми** от компетентните органи, в която да се разпишат **правила относно наличието на неприятни миризми** от промишлени източници, **реда на установяването и налагането на санкции за нарушителите.**

Размера на санкциите следва да гарантира ефективна възпираща функция.

- Изготвяне на пътна карта съвместно от отговорните институции за всички гореизложени предложения и мерки.

Благодаря за вниманието!

Ренета Колева

заместник- министър на околната среда и водите